

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cena po pošti:
za celotno leto . K 50.—
za pol leta . K 25.—
za četrt leta . K 13.—
za 1 mesec . K 4.50
Za Ljubljano mesečno 4.50
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon šte. 59

Lepi sadovi Kristanovega izleta na Dunaj. Lokomotive, ki ne pridejo in ne vozijo.

LDU Beograd, 27. jan. »Pravda« javlja: Poročali smo že, da je bil minister Kristan z železniškim ravnateljem Savčićem v Berlinu, da nabavi za Jugoslavijo lokomotiv in vagonov. S pristojne nemške strani se je obljubilo, da se bo odstopilo ali predalo nekaj lokomotiv. Sedaj pa je jugoslovanska vlada dobila uradno poročilo, da to ni mogoče.

Ljubljana, 28. jan. Z Jesenic nam poročajo, da na Dobravi poskušajo menda šest lokomotiv, ki jih je kra-

ljevi minister g. Kristan kupil na svojem dunajskem izletu od Nemške Avstrije. Te lokomotive so čisto lepe »poštihanec«, samo to napako imajo, da ne vozijo, razen če bi jih vlekel vol ali kak drugi stroj. Uspeh Kristanovega izleta na rdeči Dunaj je tedaj sijajen. Minister za železnice Drašković bi rekel, da je »vrlo dober« in da bo »rodil lepe sadove«. Škoda le, da teh »lepih sadov« ni opaziti na Kristanovih lokomotivah.

Kristan pripelje 40.000 nemških delavcev v Jugoslavijo.

Maribor, 26. »Straža« poroča: »Kakor je znano, je potoval pred kratkim naš socialnodemokratski minister Kristan po Avstriji službehim potom. Šlo je radi raznih kompenzacijskih stvari, se je reklo. Tajnik Wallisch pri organizaciji socialistov v Mariboru pa pripoveduje po shodih, da je sklenil Kristan pogodbo, da dobimo iz Avstrije 40 tisoč delavcev v našo državo. In mimogrede daje brco naši upravi ter namiguje, da dobimo ravno tiste zagrizence nazaj, ki smo jih poslali zaradi prevelike ljubezni do Avstrije pač tja, kamor jih je vlekle srce.

Koliko resnice je na teh 40.000, ne

Strajk zdravnikov.

LDU Dunaj, 27. jan. (DunKU.) Kakor se govori so sklenili zdravniki in asistenti dunajske klinike, ako se njih zahtevam do 1. februarja ne ugoti, kliniko zapustiti in na ta način ukiniti poučevanje, kakor tudi bolniško obratovanje.

Volitve na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 20. jan. (DunKU.) OKU poroča: Glasom časniških poročil je doslej znanih 103 volilnih izidov. Dosledaj je bilo izvoljenih 52 krščanskih socialistov, 39 pristašev stranke malih kmetovalcev, 4 demokrati in 2 poslance brez stranke.

Smrtne obsodbe.

LDU Budimpešta, 27. jan. (DunKU.) OKU javlja: Kurija je zavrnila prošnjo za pomilostitev onih oseb, ki so bile obsojene na smrt, ker so umorile dva ukrajinska častnika, oziroma, ker so se tega umora udeležile. Vsi trije obsojenci bodo jutri zjutraj obešeni.

Mažari in mirovni pogoji.

LDU Pečuh, 26. jan. Mažarski listi priobčujejo izjavi madžarskega ministrskega predsednika Huszarja in grofa Andassyja o miru z Madžarsko. Huszar je izjavil, da smatra mirovne pogoje za nepravilne in da se mir na njih temelju ne more dolgo obdržati, ker ustvarjajo novo Alzacijo-Lorenó v srcu Evrope. Končno je omenil, da prevzemajo oni državniiki, ki silijo svet, da ta mir sprejme, nase strahovito odgovornost. Grof Andassy pa je dejal povodom svojega programnega govora v Miškolcu: Ta mir je tožen, sramoten in nelstinit. Mažari se morajo truditi, da si zagotove ne samo integriteto države, nego tudi gospodarsko skupnost, morajo se truditi, da Madžarska ostane Madžarska v vseh onih delih, ki so odtrgani od nje. Zaključil je, da mora o prepornih ozemljih odločiti ljudsko glasovanje in da se nadeja, da se bo to doseglo potom pogajanj s poedinimi sosedi.

Preki sod na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 27. jan. (DunKU.) OKU javlja: Poveljništvo budimpeštanskega policijskega okoliša je zopet proglasilo preki sod, po katerem se bodo kaznovali nastopni zločini: rop, umor, požig, javno

vemo. Brez podlage gotovo ni, če tudi molčijo merodajna mesta o tem. To je nam sumljivo. Zato opozarjamo pristojna mesta pravočasno na nekatere stvari pri tej akciji.

Priznamo, da manjka po posameznih obratih strokovno izvežbanih naših ljudi. Trajalo bo pač nekaj let, da dobimo svoj naraščaj. Za to dobo si bodemo morali pomagati s tujci. Za svoje delo naj prejmejo pošteno plačilo, a da bi postali nad našim delavcem zopet gospodarji, kakor so bili nekdanj, tega ne bomo pripustili nikdar. Našega naroda ne bodo več potujčevali taki ljudje, pa naj jih pripelje sam Kristan.

nasilstvo, zločesto poškodovanje tuje lastnine, pobeg, pripomoč pri kršenju zaprišenih vojaških obveznosti, plenjenje, vstaja in upor. Vojaške ali civilne osebe, ki bi se proti tem zločinom pregrešile in ki so še podrejene vojaškemu kazenskemu zakoniku, bodo obešene ali ustreljene.

Razkol v italijanski socialni demokraciji.

Ldu, Trst, 25. jan. V dneih 11. do 13. t. m. se je vršilo v Florenci posvetovanje italijanskega socialističnega narodnega sveta (Consiglio Nazionale Socialista), ki je bilo vsled nejasnega notranjega in zunanjepolitičnega položaja izredne važnosti. Debata je odkrila idejni razkol v italijanski socialistični stranki, razkol med maksimalisti (Bombacci Serrati) in reformisti (Modigliani, Turati, Treves). Razpravljalo se je tudi o mednarodni politiki in o jadranskem vprašanju, o katerih predmetih sta zastopala svoje stališče z ene strani Serrati (maksimalisti) z druge strani reformist Modigliani. Po daljšem poročilu o ruski revoluciji je prešel Serrati na jadransko vprašanje. S socialističnega stališča je dokazoval potrebo posvetovanja z italijanskimi socialisti, z onimi Julijske Benečije in Jugoslavije, ne z domnevo, da bi rešili ta problem, ampak da znova povdarjajo princip samoodločbe narodov. Pobjal je nacionalistično idejo in dokazal, da ni pravično ne dopustno, da interesi velike manjšine povzročajo nemir milijonom in milijonom ljudi. Zavračal je geslo: »Reko Rečanom«, kakor bi zavračal one, ki bi hoteli dati železnice železničarjem. To velja tudi za Trst, kakor za Ciper, Malto in za vse druge kraje, ki se nahajajo v istem položaju. Toda teh problemov buržoazija ne more in ne bo rešila. Le potom udeležitve proletarske moči bodo rešena vsa narodnostna vprašanja.

(Vzglede: Nemški socialisti mečejo v Mariboru slovenske delavce na cesto! Tako socializem rešuje narodno vprašanje.)

Boljševiški general Brusilov.

LDU Praga, 27. jan. (ČTU.) Kakor poroča »Venkov« iz Londona, prevzame general Brusilov poveljništvo nad rdečo armado, ki ima začeti ofenzivo proti Poljski. General Brusilov se je ponudil Trockemu na razpolago, ko je izvedek, da je bil njegov sin na povelje Denjškina ustreljen.

Lepi sadovi.

Kristanov izlet v Nemško Avstrijo, na Češko in Nemško je bil po ceni. Država je posegla v žep in plačala račune, kakoršni se spodobijo kraljevim ministrom. Te račune vsekakor že lahko štejejo med lepe sadove ministrskega potovanja med Nemci.

Pa ti sadovi niso edini. Drugi sad je dragocenejši. Socialist gospod Kristan je tam sklepal vojaške zveze med Češko, Avstrijo in Jugoslavijo. Sad teh zvez bo nov militarizem, novo oboroževanje, novi stroški, novi dolgovi. Država bo zopet segla v žep in plačevala, kakor so sklenili socialistični ministri na Dunaju in v Pragi. Nikogar niso pršali, sami sklepajo take stvari brez nas. Sadove in posledice bo pa nosilo ljudstvo, ki bo plačevalo nove davke in pošiljalo sinove k vojakom.

Gospod kraljevi minister Kristan je šel v Nemško Avstrijo in na Nemško pravzaprav le radi lokomotiv. In poročali so, da jih je nakupil za drag denar lepih in novih, ki bodo na en mah spravile v tek vse železniške vagonne v Jugoslaviji. Sedaj pa nam uradni dopisni urad kislega obraza javlja, da lokomotiv iz Nemčije ne bo. Istočasno pa nam javljajo z Jesenic, da na Dobravi poskušajo šest lokomotiv, ki jih je baje gospod minister Kristan privlekel z Dunaja. Te lokomotive so sicer lepe za pogled, a vozijo ne, ker so svojo službo že davno odpovedale. Nemci, ki niso neumni ljudje, so te lokomotive lepo sčistili ter nam jih dali na razpolago za našo pšenico. Če je gospod Kristan res privlekel te lokomotive v Jugoslavijo, je to nov in zopeten dokaz »lepih sadov« Kristanovega potovanja. Vlada naj mu poveri novo ministrstvo za uvoz starega železja.

Medtem smo zaznali za nov uspeh tega čudodelnega romanja gospoda ministra Kristana. Agitatorji socialnodemokratske stranke se bahajo med obmejnimi nemškutarji, da bo Kristan poleg starega železja pripeljal v Jugoslavijo tudi 40.000 nemških delavcev z Avstrije. Da se je Kristan na Dunaju — če ta vest odgovarja resnici — pogajal s socialnodemokratsko organizacijo, je jasno. Toliko kraljevega ministra gospoda Kristana že poznamo. Tako bo država plačevala Kristanu 40.000 nemških socialno demokratskih agitatorjev, ki bodo tudi njegova trdna opora proti opoziciji, ki se širi v vrstah slovenskega socialističnega proletarijata. In to je gotovo sijajen uspeh — za Kristana.

In ni še konec! Poleg 40.000 nemških soc. demokratskih delavcev ne sme manjkati nemškega juda. Tudi tega nam je preskrbel v svoji očetovski skrbi gospod minister Kristan. Včeraj smo poročali, da je sedanja socialistično-liberalna vlada preskrbela, da je večina naših podjetij prešla v roke francoskega in laškega kapitala. Nekaj podjetij je pa menda le še ostalo. Tudi za te je poskrbel socialist Kristan. Znani dunajski jud dr. Josef Kranz, bivši ravnatelj dunajske depozitne banke, med vojsko radi goljufije obtožen, je našel veliko milost v očeh gospoda Kristana. Gospod Kristan je poskrbel, da bo žid dr. Kranz s kapitalom judovskih bank prišel v Jugoslavijo ter »odrešil« vsa še ostala jugoslovanska podjetja. S tem bo naša industrija prišla v odvisnost nemških judov, naše delavstvo pa v judovsko sužnjost.

To je nekaj najlepših uspehov ministrskega potovanja te socialistične ekselence, ki je na državne stroške potovala po svetu.

V svojem prostem času pa je gospod Kristan tudi minister za šume in rude. To domačo nalogo pa opravlja tako dobro, da je premoga vedno manj in da ga bo še manj.

Kot minister je gospod Kristan tudi socialni demokrat. Kot tak pa udeležuje svoj in Marxov program na ta

način, da pomaga srbskim bankirjem, jemati našemu ljudstvu tri četrtine denarja s tem, da rešuje valuto 1 : 4.

Kot demokrat se je proslavil s tem, da je sodeloval pri volilnem načrtu, ki je ženske delavke oropal volilne pravice.

To so njegovi uspehi doma.

Zato ne vemo, ali so večji njegovi uspehi na potovanju, ko kupuje lokomotive in baranta z judi, ali so večji doma, ko »rešuje« valuto bankirjem.

Naše delavstvo pa naj se zaveda, da socialno - demokratska stranka še vedno drži po koncu tega svojega voditelja ter da je odgovorna za vsa njegova dela.

Delavski konsumi.

Petindvajset let je preteklo, odkar je Janez Krek zaklical slovenskemu delavcu: Ustanovi si gospodarsko organizacijo! Sam je šel na delo in iz majhne delavske prodajalne se je razvila močna delavska konsumna organizacija, ki preprega danes velik del industrijskih krajev v naši domovini. Tiho in resno so skozi četrti stoletja delali krščanski proletarci in danes uživajo desetstisoči sadove tega dela. Niso iskali hvale za to trdo in vztrajno delo, edino plačilo jim je bila zavest, da pomagajo svojim tovarišem do boljšega življenja.

Na dvojen način izrablja kapitalizem delavca. Ko prodaja svojo delavno moč, mu daje nizko plačo, izrabi mu vse moči in ga na starost vrže na cesto. A tudi ko delavec kupuje živila, obleko, pohištvo itd. čuti, da se hoče kapital povečati s tem, da delavcu drago zaračunaj vse. Če delavcu danes zviša tovarna plačo, takoj so bolj visoko skočijo cene vsem potrebščinam. Kar kapital da z desno roko delavcu v žep kot plačilo za delo, mu z levo zopet vzame iz žepa, ko kupuje delavec hrano, obleko, stanovanje. Glaven vzrok temu je dejstvo, da gre blago skozi deset rok, predno pride iz tovarne ali od kmeta do delavca. In na vsaki roki ostane masten dobiček, in končno mora delavec plačati vsem prekipcem visoke cene, od katerih imajo prav lep profit.

Delavstvo je uvidelo, da si mora samo pomagati in razumelo je klic: Vsi za enega, eden za vse! Šlo je na delo in z velikimi žrtvami si je zgradilo svoje gospodarske postojanke — konsume. Žal da še danes ne razumejo vsi delavci, kaj je pravzaprav konsum. Konsum je last vseh deležnikov, vsak ima pri njem enake pravice. To ni navadna prodajalna, kjer se dobi koncem leta nekaj denarja nazaj ali pa par kilogramov kave. Konsum je vse kaj drugega: To je podjetje, ki so ga delavci s svojim denarjem ustanovili, ki ga vsi člani po svojem načelstvu vodijo. Vsi člani imajo enake pravice. Imajo pa tudi svoje dolžnosti. Prva dolžnost je, da se zavedajo, da je konsum njihova last in da se po tem ravna. Kako malo mislija za konsumno misel kažejo oni, ki leti takoj v drugo prodajalno, če so zveplenke tam za dva vinarja cenejši! Mesto da bi se potrudili, da bo konsum, ki je njihova last, v katerem imajo naložen del svojega premoženja, napredoval, mu izpodkopljujejo tla! In s tem rušijo močno gospodarsko organizacijo, ki je krščanskemu proletarijatu rešila že marsikak tisočak.

V vojni in po vojni je pomen delavskih konsumov silno narasel. Medtem, ko se je velik del zasebnih trgovcev spustil v nečedne kupčije in strahovito navajal cene, so naši konsumi po svojih močeh pomagali delavstvu. Pod Krekovim vodstvom je delavstvo ustanovilo »Vojno zvezo«, ki je prinesla delavcem marsikako olajšavo. Ko so se je pa polastili socialni demokratje in izrinili iz nje krščanskosocialno delavstvo, »Vojna zveza« ni služila več splošnodelavskim, ampak strankarskim interesom. In tako je prišlo do velikih poverb, izginile so v socialnodemokratski »Vojni zvezi« velike vsote, ki jih bo delavstvo moralo nositi.

Pokazalo se je, da morejo konsumi, predvsem delavski, obstajati le tam, kjer vlada popolna poštenost. Delavski kon-

sumi postajajo dan na dan močnejši. Krščansko delavno ljudstvo, ne čakaj na obljube socialnih demokratov, samo zgrabi za delo, samo si snuj svoje konsume in tisoči delavcev-zadruženikov, ki so člani krščanskih konsumnih organizacij, te bodo podpirali pri delu.

Politične novice.

+ Vlada in opozicija. Zadnje dni so se vršila v Belemgradu pogajanja med vlado in opozicijo. Opozicija je zahtevala, naj vlada skliče parlament, ki naj reši novo ustavo. Sklicanje parlamenta pa bi bilo potrebno tudi z ozirom na naš zunanji položaj, ki nam grozi, da izgubimo Reko. Vlada pa se je zopet zbala parlamenta. Izjavila je, da ga skliče le, če opozicija stopi v vlado in sprejme vse dosedanje sklepe vlade, n. pr. rešitev valute 1 : 4. Ker pa tega Slovenci in Hrvati ne bodo ustavili, naj ostane demokratska-socialistična vlada sama in naj gleda, kako se reši iz zadreg.

+ Novi občinski volilni red, ki ga je izdelal dr. Žerjav, še ni objavljen. Vendar smo doznali, da je ženske delavke izključil od volilne pravice. Prav tako so od volilne pravice izključeni vsi katoliški redovniki in redovnice, četudi imajo potrebno izobrazbo. — Volilni red dr. Žerjav skriva, da bi presenetil našo stranko. Le svojim pristašem ga je dal na razpolago. Tu se vidi vsa demokracija teh mogotcev v pašaluku, ki se zove Slovenija.

+ Dvojna struna. »Naprejek« je včeraj napel novo struno na svojih marksističnih goslih. Prav mlo svira in gode, naj se revolucionarni proletarijat vendar usmili socialdemokratske blagajne, ki ni še do vrha polna, ker ni nikoli sita. »Volitve so pred nami, treba je denarja, denarja, ker za denar se vse dobi.« Tako so socialni demokrati navili svoj davčni vijak in skušajo iztisniti iz svojih pristašev še kako kromno. — To je ena pot, da se pride do denarja; drugo, lažjo pot pa je ubral g. minister Kristan. Pogaja se s kapitalističnimi velebankami v Belemgradu. Mi vemo še tretjo pot: Kristan naj se žrtvuje, naj dá lep zgled. Proda naj svojo belo vilo in daruje izkupiček volilnemu fondu socialnih demokratov. Potem bo blagajna polna in on morda državni poslanec.

+ Valutna reforma in »Naprejek«. »Naprejek« se je včeraj strahovito razjezil nad »klerikalce«, češ, da očitajo Kristanu, da je tudi on kriv, da bo ljudstvo tako zahrbtno osleparjeno z rešitvijo valutnega vprašanja. »Kristan tega ni storil! On za to ni nič vedel.« bi rad dokazal »Naprejek«. In vendar sedi ta gdeča ekselencija v vladi in silno prijeten se mu zdi žametni ministrski stolček. Vsak minister je odgovoren za skupne sklepe ministrskega sveta, dragi »Naprejek! Če tega ne veste, pojdite se učiti k našim delavcem, ki vam bodo vse natanko razložili. Če pa minister noče biti odgovoren za kak sklep skupne vlade, potem odstopi. Zopet in zopet bomo pribili čisto resnico: Korač, Bugšek in Kristan, socialdemokratski ministri, so sokrivi, da se krona zamenja z dinarjem v razmerju 1:4! Oni so sokrivi, da raditega v zadnjih tednih strahovito rastejo cene! Žal nam bo, če se bo »Naprejek« zopet razjaril, ker to škoduje zdravju njegovih urednikov. A resnico je treba povedati, tudi če »Naprejek« v oči bode!

+ Duše kupujejo. Novosadska »Zastava« poroča: »V Sremu so od vladne strani nekemu našemu radikalnemu ponudili službo v ministru. Čim bo imenovan, mu bo minister takoj dal tri mesece dopusta »radi bolezni«; a za te tri mesece mora iti v Bosno in tamkaj agitirati za socialno-demokratsko stranko. — Nekemu prostovoljcu so ponudili 20.000 K, da gre v neko mesto v Sremu agitirati za demokrate. Človeku se vsiljuje vprašanje: Odkod jim toliko denar? Na to je težko odgovoriti sedaj, ko nimamo parlamenta. Demokratski bogataši so vsakogar polni denarja, ki so ga zgulili s hrbita ljudstva, pa sedaj sedeči na foteljih — razsiplejo.« — Podobno sipljejo kapitalisti in socialisti denar tudi pri nas.

+ Škandal s šumami v Bosni. Sarajevsko socialistično »Zvono« poroča: Naše narodne pijavke, ki jim niso bile dosti izvoznice, razne sinekure, trafike, trgovina s soljo, so našle nov, neizčrpen vir bogastva v vaških, občinskih in eraričnih šumah, ki so v naših zemljiških knjigah in posestnih izkazih vpisane kot begovske. Te pijavke so s pomočjo svojih znancev stopile v stik z merodajnimi činitelji, dobile od njih dovoljenje za eksploatacijo vseh šum in kupile za jako neznamen denar velike komplekse šum. Merodajni faktorji so sicer stavili pogoj, da je treba za izsekavanje vsake posamezne šume dobiti dovoljenje okoli stanujočih kmetov, ki imajo v šumi servitutne pravice. Temu pogoju so se pa znali ljudski krvosesi izogniti na ta način, da so poslali po vaseh svoje in državne geometre, da izmerijo zasebne kmetijske šume in podajo dokaz, da kmetom begovske šume sploh niso potrebne. Zdi se, da so ti špekulanti našli dobro podporo v nekom, da se drznejo spuščati v tako nevarne eksperimente. A četudi s to nakano pri vladi in drugih merodajnih činiteljih ne uspejo, jim ne bo težko izpolniti prvotnega pogoja in s pomočjo podkupovanja dobiti dovoljenje vaških predstojnikov in najbližjih kmetov. Nezavednost in beda ljudstva ter alkohol jim bodo pri tem najboljši zavezniki. In lepega dne se bo ljudstvo zbudilo kot berač — izgubivši v svojih šumah vse svoje premoženje in srečo. Zato je dolžnost vsakega poštenega človeka, da opozarja in pojasnjuje prizadetemu ljudstvu te satanske nakane ljudskih pijavk. Čas je pa tudi, da merodajni činitelji napravijo konec tej umazani trgovini. — Tako »Zvono«, ki zoblje iz vladnih jasli. Tako nam vsak dan odkriva nove skandale, ki se gode pod plaščem sedanje vlade in ki jih skuša vlada z dementiji prikriti. Kdaj bo konec te škandalozne vlade?

+ Tržiški msvobodomislecem. Tržišč: Naši duhoviti in vseskozi strokovnjaško naobraženi modrijani so dvignili svoje glasove proti verskonravni vzgoji. Slišali smo zadnjič, kako uničujoče vpliva verskonravna vzgoja na zgodovino človeštva. Kdo bi si mislil, da so v našem kotu tako bistre glave! Vrlo zanimivo konstatirajo, da žalostna dejstva še niso prodrla v trde delavske glave. No, pa luč svobodne misli in brezmejnega ignorance je že zažarela v dvorani meščanske šole. Le vzkup, uboga delavska gmagina, da čuješ resnico, ki je bila dosedaj prikrita tvojim očem, iz ust modrijanov — rojenih v deželi Bedakov. Z umom

opice Suzi ti preženemo srednjeveško temo. Vero pripravimo v cerkev, njene osebne zastopnike in branitelje pa v — žagrad. Kaj bi se vtikal duhoven v politiko! Za samo zgago je! Iz zakristije naj kukajo skozi linico v božji svet in čakajo, kdaj pride Gospod z neba, da bo svoje stvar sam zastopal in branil. Mi bomo pa kot »pravi kristjani« živeli kot vera uča in farbari ljudstvo z Vodiško Johanco. — Saj veš, kako! — Hvala Bogu, da nam je poslal tako vnete duhovnike, polne močne vere in vnetega ognja; ob njihovi strani se bomo borili za čast katoliškega imena in za naša načela! — Katoličan.

+ Boljševiška Rusija in sosede. Glasom vesti iz Helsingfors je konferenca zastopnikov baltskih držav in Poljske, ki je dne 23. zaključila svoje poslovanje, predlagala, naj nobena imenovanih držav ne sklene s sovjetsko Rusijo posebnega miru. Finska, Poljska in Latviska so glasovale za predlog, Litva se je glasovanja vzdržala, Estonka pa je bila proti. Kakor pa se javlja iz Hevala, so pogajanja med Estonko in sovjetsko Rusijo skoro končana. Sporazum se je dosegel skoro v vseh točkah. Boljševiki so opustili svojo zahtevo, naj se estonske utrdbe na nevtralnem ozemlju porušijo.

+ Konferenca nemških škofov. Tridnevna konferenca nemških škofov v Fuldi je bila četvorjena pod predsedstvom knežkofo dr. Bertrama iz Vratislave.

Dnevne novice.

— Umrl tovariš. Maribor: V ponedeljek, 19. januarja je umrl na domu svojih staršev v Rušah član tukajšnje skupine tov. Namestnik Alojz, čevljarški pomočnik. Rajni je bil eden izmed prvih, ki je pristopil k tukajšnji skupini, ko se je ista ustanovila. Značajnemu in zvestemu tovarišu naj sveti večna luč!

— Dobava jekla. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago ca 4 do 5 vagonov jekla. Jeklo bomo skušali odajati v večjih množinah. Interesenti naj se zglase pri našem uradu do 7. februarja.

— »Državna posredovalnica za delo« objavlja: Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« (v Ljubljani, Mariboru in Ptuj) je iskalo v preteklem tednu od 19. do 24. januarja 1920 dela 204 moških in 80 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 91 moških in 70 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 123. Promet od 1. januarja do 27. januarja 1920 izkazuje 1806 strank in sicer 599 delodajalcev in 1207 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 420. Dela iščejo: dninarji in dninarice (247), pis. moči (131), rudarji (120), mesarji, pekci, mlinarji, (118), služkinje, kuharice, trgov. sodrujci (ce), natakari, natakarike, vajenci razne stroke, ekonomski, oskrbniki, slugi, vratarji itd. V delo se sprejmejo: gozdni delavci, mizarji, služkinje, kuharice, blapci, dekle, težaki, pletarji, vajenci razne stroke, pis. moči, blagajničarka itd.

— Pot v Kropo. Ko sem pretekli teden šel v Kropo, se mi je zgodil slučaj, katerega se mi zdi vredno popisati. V soboto zvečer izstopim na kolodvoru Podnart-Kropa iz vlaka. Ker sem bil prvič na tem kolodvoru, se seveda kot neznanec nekoliko ogledujem. Tema je bila kot v rogu. Pristopi k meni nekdo in me vpraša: »Ste li iz Ljubljane?« — »Da!« Na vprašanje, imam li mogoče shod, sem zopet

odgovoril: Da! Tedaj pravi neznanec: »Imam nalogo, da Vas peljem, oziroma Vas vzamem s seboj na voz v Kropo!« Meni se je to nekoliko čudno zdelo in sem ga vprašal: »Po katerem naročilu?« Ker mi pa ni nič vedel povedati in ko mi se nado drugi reče naj sedem, sem ubogal in se odpeljal. Po poti sva debatirala s sopotnikom. Kakor sem na poti spoznal, je bil to lastnik voza. Pripoznal mi je, da je socialni demokrat. Jaz sem se držal popolnoma rezervirano. Ko se pripeljemo v Kropo, se ustavimo pri gostilni Jan čes: Tukaj je pripravljeno stanovanje. Jaz sem seveda debelo pogledal, posebno pa še na vprašanje g. gostilničarke, če sem jaz ing. št. bi. Seveda sem zanikal in povedal, kaj sem in kje imam shod. To je zadosťoval; takoj smo se peljali še nekoliko naprej, kjer sem se poslovil in plačal voznino. Prišel sem v društvo, povem ves doždeček, kako sem se vozil. Povedo mi ime gospodarja, mojega sopotnika, ki je bil gostilničar in prejšnji ravnatelj zadruge gospod. Šolar, ki je bil svojčas na zunaj najprstaš, sedaj pa seveda, ko ni več ravnatelj in ima najbrž tudi druge koristi, je spremenil svoje prepričanje. Pravzaprav mu prepričanja ni bilo treba spremeniti, ampak le barvo, ker prepričanja itak ni imel. Samo to mi je žal, ako ni mogel več spati, ko se je tako varal, da je mislil, da vozi soc. demokrata, a je vozil kršč. socialca.

— Jesenice. »Ako služite na Jesenicah, morate znati slovensko!« Tako je rekel g. nadsvetnik pri neki obravnavi. Tako bi g. nadsvetnik še marsikomu na Jesenicah lahko povedal. Taki ljudje se po pisarnah in po kotlih tovarne šopirijo in napihujejo kot žaba. Pravijo, da je v Nemški Avstriji dobro in vse bolj v redu in da Jugoslavija ne more biti brez Nemške Avstrije. Sedaj bi bil zopet čas, da bi se tem nemškim hujšakom malo peruti postrigle, ker so pozabili, da so v Jugoslaviji. Eden pristnih brezdomincev je to gospod Heint. Silvestrov večer so se prvič zbirali v kazini kot »geschlossene Gesellschaft«. Kakšne naklepe so tam kovali? — **Delavci! Pozor!** Nekaj zagrižen Mihel je predstavljal socialnega demokrata, kako se revež jezi in tolče ob mizo, pa nič ne doseže. Potem klerikalca, kako pobožno moli in prosi za svoj obstanek. Nato pa kmeta, kako da je zarukan in se neolikano obnaša. — **Delavci! Kaj pravite na to?** Ali bi ne bilo dobro ene nove metle za te brezdomince? Tako se godi večkrat v tem nemškem zavetišču. Enkrat mora vseeno završiti pred tem zavetiščem akoravno stoji policija pred vratil Gospodom, ki mrzijo slovenščino, pa radi jedo slovenski kruh, je treba prekositi beti vagon, da čim hitreje odrinejo v obljubljeni deželni stradal.

— V dnevi pomanjkanja prometa in štrajkov. Kakor poroča »Jugoslav. Lloyd«, si skušajo mnogi trgovci in industrijska podjetja spriti nerednega železniškega prometa zagotoviti redni prevoz blaga na lastno pest. V čast so prišli zopet navadni tovarni vozovi s konjsko vprego. Tako se razvija med Ogulinom, Karlovcem in Zagrebom znaten promet na vozovih. Druga podjetja si pa sama kupujejo v inozemstvu cele nove tovarne vlake z lokomotivami. Neka tvrdka je med drugim naročila posebne vrste vagona za promet z žitom, pri katerih je tatvina izključena.

— Zaradi nakupa sumljivega blaga sta bila dne 5. januarja t. l. obsojena v

LISTEK.

Človek.

Prizori. Spisal Karl Feigl.

I.

(Mrzla zimska noč je. Ob zidu, ki meji cesto od vrta, sloni ubog, razcapan mož in spi. Sanja, da hodi v noči zmrujoč po cesti gori in doli. Medtem, ko si mane od mraza premle roke, zagleda v tesno uniformo oblečenega človeka, ki se mu je bližal z umerjenimi vojaškimi koraki.)

Mož: Kdo ste Vi? Kaj delate tukaj tako pozno v noči?

Tu je c: Kdo da sem? Jaz? Jaz sem oko, ki nikoli ne počiva, jaz sem Zakon.

Mož: In kaj delate, na koga pazite?

Zakon: Kaj, Vi me ne poznate? Ali še niste nikoli slišali o meni?

Mož (razmišlja): Da, spominjam se. V svoji mladosti sem že slišal o Vas. Tedaj so mojega prijatelja zasačili pri tatvini. Morda sem bil nezavedno tudi jaz Vaš. Toda sedaj sem podložnik onegale tam. Ali vidite sivega moža z srditimi očmi, kako preži na svoja žrtve?

Zakon: Kdo pa je ta mož?

Mož: Glad!

Zakon: Da, tega poznam! Državi nevaren človek je to, ki jih je že mnogo spuntal proti meni.

Mož: Povejte mi, ali ne morete me ne šibkega vsaj enkrat štiti nasproti močnemu? Danes sem ukradel neki bogati ženski jajce iz torbe, ko je šla s trgal. Oni tamle me je prisilil v to!

Zakon: Kaj? Vi ste se polastili tujega blaga? In jaz Vas naj štiti in zagovarjam? Moja dolžnost je, da Vas kaznujem pri ti priči. Toda to pot bom zatnil eno oko, ker nimam časa, da bi se tu dalje zadrževal; izslediti moram neko pčico, ki hoče ukrasti svoji gospodi par nogavic za svojega bolnega, zmrujočega otroka.

Mož: Ali mi ne morete poslati koga drugega, ki bi mi lahko pomagal?

Zakon: Poslal Vam bom neko znano damo, ki Vam bo gotovo pomagala. (Odide.)

II.

(Čez nekaj časa se prikaže elegantna, v kožuhovino oblečena dama; zavojček li-povega cvetja drži v roki.)

Mož: Milostljiva gospa! Zakon mi je obljubil, da mi pošlje koga, ki mi bo pomagal. Ali ste Vi ta nekdo?

Dama v kožuhu: Jaz sem — »Javna Dobrodelnost«.

Mož: Zdi se mi, da sem že slišal o Vas. Spočetka so bili vsi navdušeni za Vas, pozneje pa je bilo razočaranje tem večje. Osebnost nsem imel časti, da Vas bi bil spoznal. Ali mi ne morete povedati, kakšno je Vaše opravilo?

Dama v kožuhu: Z velikim veseljem. Moje opravilo je, (pri tem zapre eno oko), da lajšam bedo ubogih, kjer je mogoče. Prirejam ples, koncerte in otroške veselice v korist ubogih. Oh, ti ubogi, mali, bosopetni otroci z ulice, kako morajo zavidati bogato deco za bonbončke in druge sladčice! Tu pa tam jim darujem zato tudi kako sladčico in jih opominjam, naj pridno molijo za svoje dobrotinke, ki zanje bolj skrbijo kot pa njih zanikrni starši, ki itak ničesar nimajo.

Mož: In zakaj delate vse to?

Dama v kožuhu: Prvič zato, ker spada v modo in drugič zato, ker moramo pokazati, da smo bogati.

Mož: Tega ne razumem; toda razumem, da pomagati in sicer ne kot »Zakon«, samo bogatim, ampak tudi ubogim. Pomagajte tedaj tudi meni! Moja žena je bolna, moji otroci vpijejo po kruhu, jaz sem brez službe. Bodite tako dobri in poiščite mi službo!

Dama v kožuhu: Službo? To ni mogoče. Toda, čajte; jutri bom priredila dobrodelni ples in od njegovega skupička Vam bom podarila vsotico. Naravno, da bom ta velikodušni dar objavila v časopisju. Ali niste morda kak obubožen plemenitaš, pozabljen veleum ali umetnik brez kruha? To bi mi bilo dobrodošlo.

Mož: Ne, to nisem. Jaz sem čisto navaden, ubogi mož, ki je danes jutraj celo ukradel eno jajce.

Dama v kožuhu: Ukradel? Kaj Vi ste ukradli? Naravno, da na ta način z mojim velikodušnim darom ne morete računati. Toda objavila bom to vseeno. »Dober namen je toliko vreden, kot dobro dejanje«, je dejal Bog. Vi vidite tedaj, da ne morem ničesar storiti za Vas! Jaz nisem kriva, če ste Vi kradi!

Mož: Vi mi tedaj ne morete pomagati?

Dama v kožuhu: Kakor vidite, ne! Obrnite se na Socializem. Ta pomaga ljudem Vaše vrste. Poslala ga bom k Vam. (Odide.)

III.

(Čez nekaj trenutkov se prikaže kakih 35 let star mož, golobrad in ohlapno ovratnico.)

Tu je c: Dovolite, da Vam se predstavim, jaz sem Socializem. Vi ste se obrnili name! Nikogar ne zapustim, ki se zateče k meni. Že danaj sem zmagal. Ali ni osemurno delo prenaporno? Toda napačna taktika ljudi mi ni skvari vse! Na pogajanja bi se ne smeli spuščati! Generalna stavka — ta bi učinkovala. Zelo dolga stavka! Stane sleer mnogo — mnogi stradajo pri tem; toda kaj je lakota, če gre za velike stvari, za katere ni nobena žrtev povelika. Pomislite na to, če prodremo zahtevo po šesturnem delavniku!

Kranjski gori na 10 kron globe vodilna uradnika Kranjske industrije inž. Karel Bachmann in inž. dr. Viktor Steger, ker sta za Kranjsko industrijsko družbo na Savi kupila aprila in maja ob Bohinčev Urha in Bertonecjo žico iz aluminija. Urh in Bertonec sta rekla, da sta žico kupila od italijanskih vojakov ob demarkacijski črti. Prvi državni pravdnik Bežek je pri vzkloni razpravi pred ljubljansko deželno sodnijo povdarjal, da sta bila gospoda nesodnijo kaznovana. Prvomestnik vzklicnega senata podpredsednik Regally je razglasil sodbo, s katero se je vzklic zavnil in v razlogih navajal, da je šel prvi sodnik v odmeri kazni veliko prenizko.

— **Vojvodina za dalmatinsko dečo.** V Vojvodini se je na poziv v »Zastavici« uveljavila živahna akcija za zbiranje živil za prehrano dečev na otoku Braču. Po vsem soditi, bo uspeh obilen.

— **900 svinj zaplenili** so v Subotici nekemu dalmatinskemu trgovcu, ki jih je kupil po 22 K 50 vin., namesto po maksimalni ceni 17 K 50 vin.

— **Proračun mesta Subotice** izkazuje 10 milijonov kron dohodkov in 11 milijonov kron izdatkov.

— **Oplenjen vagon.** Na belgrajskem kolodvoru je bil opljenjen vagon, ki je vseboval potrebščine za ministrstvo in je došel iz Soluna. Škode je za več sto-tisoč dinarjev.

— **Žrtve alkohola.** V ljubljanski okoličnici je umrl žalostne smrti 52 letni berač Hoernigmann, beračil je okoli in strastno pil žganje; ker se je s svojo ženo večkrat prepiral in pretepal, so se raznesle med ljudmi flavze, vsled katerih se je po sod-niški zapovedalo raztelesenje umrlega Hoernigmann. Mož se je namreč zvečer napil hrusevca, ponoči je pa umrl. Pri raztelesenju so zdravniki dognali, da sta degeneracija notranjih organov in otrpenje mo-žganov vsled nezmernega življenja alko-hola povzročili njegovo smrt. Zdravnik, ki je raztelesil umrlega berača, je vzklik-nil: »Šolski otroci bi morali videti tega človeka, da bi vedeli, kako alkohol uni-či srce, pljuča in druge notranje organe človeškega telesa.«

— **Železničarska stavka v Srbiji,** ki so jo zanetli komunisti, je končana. Vla-da je železnice zasedla z vojaštvom.

— **Španska bolezen na Mažarskem.** Dne 26. t. m. so pripeljali v bolnico 200 civilistov in 771 vojakov, obolelih na španski bolezn. Tekom včerajšnjega dne je na tej bolnici umrlo 17 civilis-tov in 1 vojak.

Ljubljanske novice.

lj **Krščansko ženstvo,** gospe in gospo-dične — še enkrat vladno objavljene k predavanju, ki bo jutri, v četrtek, ob 5. popoldne v »srebrni« dvorani Uniona!

lj **»Ljudski oder«** bo priredil dne 1. februarja zvečer svoj prvi družabni ve-čer, na katerem bodo igrali Braccovo ko-medijo »Kdor drugemu jama koplje...« Na sporedu je še več šaljivih prizorov in kupletov, šaljiva pošta, srečkanje in druga zabava.

lj **»Pri belem konjčku«.** To lepo, nad vse zanimivo veseloigro, ki je že mnogo-krat napolnila našo dvorano, bo ponavljal Ljudski oder znova dne 2. februarja zvečer ob pol 8. uri. Na to predstavo opozarjamo že sedaj.

Mož: Jaz sem brez službe in se-stradan; ali mi morete pomagati?
Socializem: Vdeležite se so-cialnoradikalnega shoda mednarodne-ga proletariata, ki se bo vršil jutri!

Mož: Ali bo radi tega moj glad in beda mojih ljudi manjša, gospod? Vidim, da mi morete Vi pomagati rav-no tako malo kot »Zakon« in »Javna Dobrodelnost«. Toda nekoč sem slišal o Krščanski Ljubezni. Ali jo morete poslati k meni?

Socializem: To uslugo Vam lahko napravim. Toda ne pozabite pri bodočih volitvah glasovati za sociali-ste. (Odide.)

IV.

(Po kratkem presledku nastopi v črn plašč ogrnjen okostnjak s koso v roki.)

Mož: Ali ste Vi »Krščanska Lju-bezen«?

Tujka: Ne, nisem. »Krščanska Ljubezen« je moja sestra, ki je prišla pred dva tisoč leti na svet, a se je zo-pet vrnila tja gori (pokaže proti nebu). Med ljudmi dandanes ni našla prija-teljev.

Mož: Kdo pa ste?

Tujka: Jaz sem Smrt. Ne bojte se! Ne bom vas nadlegovala s prazni-mi besedami kot drugi, pomagala Vam bom z dejanjem. Jaz nisem kot »Za-kon«, »Javna Dobrodelnost« in »Socia-lizem«, ki so le na videz v korist ubogih. Jaz sem za bogate in za uboge, za pri-jatelje in za sovražnike, za vse enako! Pojdite z menoj! (Dotakne se njegove glave in odide.)

lj **Prosvetno društvo za frančiškansko župnijo** v Ljubljani priredi danes zvečer ob pol osmih zelo zanimivo predavanje v verandi hotela »Union«. Vabi se tem po-tom vse člane in prijatelje društva k čim obilnejši udeležbi.

lj **»Charleyev tolet«,** veseloigro v treh dejanjih ponove Sentijski Orli v petek ob pol osmih zvečer v Ljud-skem domu. Vstopnice se dobe od jutri zjutraj naprej v trgovini g. Česnovar, Stari trg 16. — Vabimo!

lj **Pobegnil je 27. t. m.** iz Ljubljane 12letni deček F. Š. Obleden je bil v črn suknič, sivkaste hlače, sive gamaše in čr-no pelerino. V »Zvezdi« so ga drugi otroci videli, da se je vsedel na nek voz in se odpeljal, rekoč, da gre na kmeto. Kdor bi kaj vedel o njem, naj takoj naznani ljub-ljanski policiji.

lj **Ameriški komisiji ukradeni kakao.** Ivan Deltrepa iz Kanfanara in Ivan Gor-kič, oba uslužbena pri drugi avtokoloni, sta okrog novega leta 1919 izstopila iz te službe. Ivan Gorkič je živel pri svoji ljubimki Neži Zonta v Križevniški ulici, Ivan Deltrepa pa pri Franji Bilina v Židovski ulici, hrano pa je imel pri Neži Zonta. Del-trepa se je preživljal z veriženjem in je barantal z blagom, katerega je vtihotap-ljal čez demarkacijsko črto. Na najboljšem glasu tudi nista Zonta in Gorkič. V trgo-vino Neže Zonte so večkrat prihajali srb-ski vojaki, delale so se kupčije s tobakom in z drugim blagom. Ponoči na 18. junij 1919 je bilo ukradenih na glavnem kolo-dvoru 528 kg kakao, vrednega 24.076 K 80 vin. ameriški komisiji. Tatvino so iz-vršili vojaki, med njimi tudi Vladimir in neki »Čudomir«. Kakao je prevzel od Kričiča Ivan Deltrepa in ga razprodal. Dne 25. junija l. l. je pa grozil Deltrepa Gor-kiču, da ga bo ustrelil in da ima 8 šusov pripravljenih za njega in da hoče piti nje-govo kri. Prvomestnik kazenskega senata Nagode Deltrepa: »Kaj ste Vi?« — »Vin-ski trgovec iz Kanfanara.« — »Kaj delate tu? Zakaj niste tam?« — »Bal sem se Italijanov.« — »Ali imate kaj premože-nja?« — »Tukaj ne, v Kanfanaru imava skupno z bratom trgovino, vredno 50.000 lir.« — Prečita se mu obtožnica. »To ni res!« pravi. Sodisce zaslišuje priče. Kot priča zaslišana Neža Zonta pravi, da ima obrtni list. Kričič ji je v bolnici, kjer je ležal ranjen, povedal, da je on prodal Del-trepa 500 kg ukradenega tobaka. Ivan Gorkič tudi potrdi, da mu je Kričič pove-dal, da so dali Deltrepa 500 kg ukradene-ga kakao v razprodajo. Prečita se dopis policije, kateri navaja, da je bila Zontova že večkrat zaradi tajne prostitucije kazno-vana. Gorkič, kateri je služil pri morna-rici, je njen ljubimec in ga Zontova, ka-teri pomaga pri veriženju, vzdržuje. So-disce je obsodilo Deltrepa v 6 mesecev težke ječe. Drž. pravdnik dr. Modic: »Naj se predstavi policiji, ker je kazen prestal.« — Prvomestnik svetnik Nagode: »Se bo zgodilo.«

Aprovizacija.

a **Prodaja petroleja na A izkaznice.** Na vsak prvi odrezek petrolejske A izkaz-nice se dobi jeden liter petroleja, ki stane 8 K, v sledečih trgovinah: za I. okraj: na št. 556 do 615 pri Vrhovcu; za II. okraj: na št. 931 do 980 pri Jerančiču; za III. okraj: na št. 758 do 780 pri Sokliču, na št. 781 do 1000 pri Tušarju, Sp. Šiška; za VI.

V.

(Svetlo jutro je. Truplo zmrzlega moža sloni ob zidu. Ljudje prihajajo mimo. Po dolgem času pride mimo stražnik.)

Stražnik: Kaj, že zopet je nek-do zmrznil? To je že šesti slučaj, ki sem ga nalezlet danes. Koliko dela mi napravijo ti potepuhi! Že zopet moram telefonirati po rešilni avtomobil. (Od-ide mrmraje v brado.)

(Elegantna dama v svilni stopicljia mimo. Mrtveca zapazi čele, ko se ga z obleko skoro dotakne.)

Dama: Ah, ubogi človek! Zmrz-nil! Kupila bom par cvetic za njegov grob! Toda, stoj, ali ni to oni nepridi-prav, ki mi je včeraj ukradel jajce iz torbe? Da, da. Vse se maščuje na svetu. (Pokliče psa.) Fuj, Boberl; tã, tã! (Od-ide.)

(Nekaj delavcev gre mimo in po-jejo. Zapazijo truplo.)

1. delavec: Poglejte, zopet je nekdo zmrznil!

2. delavec: Gotovo nova žrtve kapitalizma.

3. delavec: Pokvaril se je vsled prenapornega dela.

4. delavec: Ta slučaj moramo omeniti, ko bomo zahtevali šesturno delo.

5. delavec: Tako smo zopet iz-gubili en glas pri bodočih volitvah.

6. delavec: Gotovo je le eden iz zalege stavkokazov...«

okraj: na št. 732 do 800 pri Zorčič, Dunaj-ska cesta, na št. 631 do 731 pri Kugov-niku, Udmat. — **Prodaja petroleja na B izkaznice.** Na vsak prvi odrezek petrolej-ske B izkaznice se dobi pol litra petroleja v sledečih trgovinah: za I. okraj: na št. 280 do 320 pri Zirkelbachu; za II. okraj: na št. 398 do 418 pri Miheliču; za III. okraj: na t. 272 do 312 pri Kranjcu, na št. 313 do 432 pri Tušarju, Sp. Šiška; za IV. okraj: na št. 520 do 600 pri Ješetju. — **Prodaja petroleja na C izkaznice za obrtnike.** Na vsak prvi odrezek C izkaznice za petrolej se dobi jeden in pol litra petroleja v sle-dečih trgovinah: za I. okraj: št. 132 do 216 pri Mehle-Vrečarju; za II. okraj: št. 73 do 113 pri Jerančiču; za III. okraj: št. 136 do 158 pri Sokliču; za V. okraj: št. 131 do 185 pri Zorcu. — S tem je zaloga petro-leja začasno izčrpana.

a **»Samopomoč«** v Ljubljani razdeluje svojo zalogo od danes naprej do 1. febru-aria in ne od 1. februarja, kot je bilo več-raj pomotoma zapisano.

Delavsko gibanje na Koroškem.

Ako pišemo o delavskem gibanju na bivšem Koroškem, tedaj imamo v mislih seveda samo slovensko krščan-sko-socialno gibanje. Kakor povsod drugod, so tudi na Koroškem vzbudile dr. Krekove ideje delavski proletarijat. Tako imamo v Prevaljah eno najsta-rejših delavskih društev, katero je bilo ustanovljeno že leta 1896. in ki deluje, z malim presledkom med voj-sko, jako dobro. Precej let je obstajalo to edino društvo kat. delavstva. Po-zneje je bilo ustanovljeno kršč.-social-no društvo v Celovcu, katero je zbiralo zlasti mlade delavce, preskrbovalo jim je stanovanja, cenno hrano in je tudi preskrbovalo potrebno zabavo, da jih tako obvaruje ponemčenja v tem Slo-vencem sovražnem mestu. Par let po-zneje je ustanovil za vse dobro vneti župnik Janko Arnoš Podljubeljem slično društvo, katero je sezidalo tudi svoj lastni »Dom«. V istem času se je ustanovilo pevsko in delavsko društvo za Bistrico, Podsinjovos in okolico s sedežem v Podsinjivasi, katera usta-novitev je tedaj dala povod, da so se nemčurski liberalni duhovi do skraj-nosti razburili. Delavci so imeli takrat hude boje s tovarniškimi uradniki, katerim je stal na čelu ravnatelj to-varne. Ta je zagrozil svojim delavcem, da bo brez usmiljenja odpustil vse de-lavce, ki bi se vpisali v kako slovensko društvo, kar je tudi storil. To pre-ganjanje delavstva je pa imelo ta uspeh, da so se trdneje organizirali in ustanovili s pomočjo jeseniških delav-cev krajevno strokovno organizacijo, katera je tedaj združevala vse pravo delavstvo. Ravnatelj, uradniki in moj-stri, kateri so se združevali v nemško-nacionalnem društvu »Sulverein«, so kar besneli, a začeli so se bati združe-nega delavstva. Videli so, da jim bo odklenalo, ako se ne razbije delav-ska organizacija. Začeli so iskati po-moči drugod, zlasti pri svojih somiš-ljenikih po Spodnjem Rožu. Organizirali so hoteli svoje ljudi in razbijati ž njimi naše shode in so enega tudi res razbili, ali takoj so izprevideli, da z razbijanjem shodov ne bo nič.

Velika škoda je bila, da se delavci tedaj še niso bili uživali v strokovno organizacijo in so se spustili v štrajk, kateremu niso bili kos. Ko je namreč ravnatelj odpustil zopet tri delavce, iz samega sovraštva do Slovencev, so sto-pili v štrajk. Nelzušenost pri vodstvu štrajka pa je bila vzrok, da ta ni uspel. Prišlo je sicer do dogovorov in so stav-kujoči vse dosegli, kar so zahtevali, ali ravnatelj je svojo besedo snedel in je ni držal. Ko so po dogovoru šli de-lavci na delo, je ravnatelj dal takoj razglasiti, da on besede ne bo držal, odpuščenih delavcev ne bo sprejel na-zaj, in da je pokazal vso svojo mogoč-nost, je znižal plače. Delavci so bili te-daj zbegani, posebno voditelji štrajka niso bili več kos nalogi. Organizacija je bila razbita, zmaga nemških nacio-nalcev dobljena. Bila je to tedaj velika škoda, ne samo za kršč.-socialno giba-nje, ampak tudi v narodnem oziru; škoda, katere ni bilo mogoče popraviti do danes. Tudi Podljubeljem so se de-lavci skušali strokovno organizirati in so ustanovili skupino nemškega kršč. strokovnega društva »Metallarbeiter-Verband«, katero pa ni uspevalo. Med našimi delavci tedaj žalibog še ni bilo dovolj razvite strokovne zavesti, manj-kalo je zavednih in izkušenih delav-cev voditeljev, ki bi bili zmožni držati strokovno organizacijo na površju. Pa tudi socialna demokracija, katera je imela že močne korenine, zlasti med puškariji v Borovljah, je že tedaj strast-no nasprotovala vsemu, kar ni bilo so-cialnodemokratsko. Strokovne organi-

zacije torej niso imele sreče, tembolj pa so delovala nepolitična delavska in izobraževalna društva. Da se dandanes na bivšem Koroškem J. S. Z. tako lepo razvija, je glavna zasluga kršč.-social-nih izobraževalnih društev, ki so pri-pravljala tla in vztrajno izobraževala delavce za sedanje delo. Upamo, da se vztrajnemu delu J. S. Z. posreči zdru-žiti vse dobro misleče delavce v svojem taboru.

Rutar.

Socialno-demokra-ško nasilje.

Maribor, 23. jan.

V torek dne 20. prosinca t. l. se je vršila v tukajšnji delavnici južne železnice obravnava ob navzočnosti vladnega za-stopnika in drugih funkcionarjev. Obrav-nava se je sklicala vsled neštevilnih pri-tožb slovenskih železničarjev nad nevzdrž-nimi razmerami, ki vladajo v delavnici južne železnice in nad terorizmom soci-alnih demokratov ter pristranskim postopanjem načelnika delavnice g. Ogrinca. Zastopniki obeh strank so se sporazumeli, da se med delom v delavnici opusti vsaka politika in agitacija in da neha hujškanje in napadanje slovenskih železničarjev od strani socialdemokratskih tovarišev. S tem se je zadovoljil tudi vodja socialdemokra-ških in nemčurskih železničarjev Nachti-gal, ki je poleg načelnika Ogrinca glavni krivec, da slovenskim železničarjem ni obstanke A že drugi dan so socialni de-mokrate ta dogovor prelomili. Železničar-ja Ivana Gajšek, ki je šel md delom iz svojega oddelka v oddelku II. po službe-nem opavku, so surovo napadli, čez da rima tam ničesar opraviti in ga vrgli skozi vrata. Pri tem so mu strli naočnike in ga rani na roki. Gajšek čuti tudi notranje pekočbo. Najbolj so se pri tem nasilju oči-kovali rdečkarji Lešnik, Ojsteršek, Portre in Letnik. Gajšek je stvar nazna-il delovodju in ga prosil, da naznani ne-zgodo in mu da listek, da gre k načelniku, čemur je delovodja ugodil.

Nato je šel Gajšek k načelniku g. Ogrincu in vzel seboj tov. Klariča, ki je bil priča vsega dogodka. Načelnik pa Gaj-ska ni takoj sprejel, temveč šele po skoraj etournem čakanju. Pač pa je med tem sprejel svojega zvestega oprodo Nachti-gala, ki je seveda po socialdemokratsko informiral načelnika o tem, kar se je zgo-dilo. Šele za tem je sprejel načelnik Gaj-ska in pričo Klariča. Načelnik je takoj iz-javil, da je že dobil informacije in ko mu je hotel Gajšek natančneje razložiti ves dogodek ter zahteval, da se zaslišijo priče, ga g. načelnik ni hotel poslušati, temveč je vstal in odšel.

Naslednji dan 22. t. m. se je že dopol-dne slišalo, da bodo popoldne »die Wind-schen hinausgeschmissen« (Slovenci ven vrženi), in res popoldne okrog pol 3. ure so s silo in terorizmom prisilili kovača Karba Alojza, da je moral zapustiti delav-nico. Ravnotako so potem napadli tov. Cerinška, Slamoška, Medveška, Brezni-ka, Berdnika, Vokača in še več drugih, tako da so nekateri izmed teh morali za-pustiti delavnico, ker si niso bili življenja varni. Večina njih so kar iz delavnice iz-suvali, le nekateri, ki so se branili sami, ali so jih branili drugi, so ostali v delavnici. Da pri vsem tem ni manjkalo raznih psov-k od strani socialnih demokratov, si lahko mislimo. Večina včeraj s silo odstranjenih delavcev tudi danes 23. t. m. ni šla na delo — saj pred temi boljševiskimi soci-alnimi demokrati niso varni življenja; tisti, ki so vendar šli na delo, so morali biti v vednem strahu, da jih ne napadejo ozir, iz delavnice ne vržejo.

Te razmere v delavnici južne želez-nice v Mariboru nam kažejo, pod kakšnim terorizmom, v kakšnem trpljenju in ved-nem strahu za svoj obstanek in življenje žive narodno-zavedni železničarji. V vsa-kem oziru se jim godi stokrat hujše nego preje, ker sedaj res nimajo nikakršne za-slonbe, ne najdejo nikjer pomoči, nikjer zagovornikov, ki bi jih ščitili pred brez-domovinskimi in brezverskimi socialnimi demokrati, ki s svojim delovanjem narav-no izpodkopujejo tla naši mladi državi, hoteč napraviti iz nje boljševiski paradiž. Tako ustrezajo tihi želji obmejnih Nemcev in nemčurjev, da bi bil Maribor končno le še »deutsch«. In vse to se godi vsled tega, ker imajo rdečkarji, kakor se sami tako radi hvalijo, zaslonbo v demokratsko-socialistični vladi, katere dolžnost bi bila, da odstrani glavne hujškače in jih za njih delo tudi primerno kaznuje. Med prvimi bi morala biti načelnik Ogrinc in vodja socialnodemokratskih železničarjev Nach-tigal, ki sta glavna krivca in povzročitelja neznošnih razmer v delavnici južne želez-nice v Mariboru.

Delavska zveza.

Šmartno pri Ljuti. »Naprej« z dne 27. t. m., št. 21., se repenči čez našo agi-tacijo. Najbrž mu ni všeč, ko socialisti svoj voz v šmartnem precej postrani vozijo. Najbolj bi jim seveda bilo všeč,

ako bi mi kar pri miru bili in roke križem držali, nasprotniki bi pa z vso silo in paro delali. Svetujemo jim, da se najprvo dobro informirajo, potem šele bobnajo o Smartenskih klerikalcih. Pozivljajo nas, naj priredimo javen shod. Ali spite medvedje spanje, ali kaj? Že dvakrat se je vršil javen shod. V nedeljo, 25. t. m. se je vršil javen shod, na katerem sta poročala tovariša Ablauf in Kremžar. Zakaj ni dopisnik prišel na shod, da bi tam povedal, kar mu ni všeč. Drugič več pozornosti in informacije.

Maribor. V nedeljo, 8. februarja, popoldne ob 5. uri se vrši v dvorani J. S. Z., Flosarska ulica 4, javen delavski shod, ki ga sklicuje »Delavska zveza«. Ker bo shod velike važnosti, so vabljeni vsi delavci in delavke, kakor tudi drugi, da se shoda gotovo udeležijo.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Tržič, 26. januarja. Včeraj je bil za našo skupino velepomemben dan. Skupina je imela svoj redni X. letni občni zbor. Prostor skupine J. S. Z. v Našem Domu so bili nabito polni. Pred občnim zborom se je vršil sestanek predilniškega delavstva, kateremu je govoril tov. Kogej. Po tem sestanku je otvoril tov. Vidic občni zbor s pozdravom. Po poročilu predsednika je poročal tajnik France Kogoj. Skupina je imela več shodov, sej je bilo 23, bil je tudi petdnevni tečaj, na katerem je govoril tov. Komlanec. Posredovanje radi plač se je vršilo v več slučajih. Za tovarišico Amalijo Frlan se je posredovalo in doseglo zopetni sprejem v delo. Blagajničar Koprivnik Miha poroča, da je imela skupina čez 6000 kron dohodkov; izdatkov na podporah čez 1000 K; izredne podpore se je dalo 260 K. — Po poročilu odbora so sledile slučajnosti. Tov. Vidic je izjavil, da vsled starosti ne more več prevzeti predsedstva, naj pride na njegovo mesto mlajši in krepkejši tovariš. Pri slučajnostih se je obravnavalo konsumno vprašanje, delavska zveza, zadeve skupine in kolportaza dnevnika »Večerni list«. Debata je bila zelo živahna in bo rodila obilo dobrega sadu. Po debati se je vršila volitev odbora z vzklikom. Enoglasno je bila sprejeta listina, sestavljena od starega odbora, nakar zaključil predsednik tov. Vidic zborovanje ter vzame slovo od tovarišev kot desetletni predsednik. »Tovariši, star sem že,« je rekel, »deset let sem bil predsednik skupine, storil sem za Vas in našo delavsko stvar, kolikor je bilo mogoče. Novemu odboru želim pri delu obilo božjega blagoslova in sreče.« — Delavstvo je tov. Vidicu izreklo zaupnico in mu izreklo zahvalo. S pozivom, naj gredo vsi navdušeni v boj za našo pravo krščansko stvar, so se zborovalci razšli z navdušenjem za nadaljno delo. — Pri prvi seji skupine se je sestavil sledeči odbor, ki obenem tvori tudi zaupništvo po tovarnah: predsednik Slapar Martin (Mallijeva usnjarna), podpredsednik Rogelj Peter (papirnica), tajnik Kogoj Franc, tajnikov namestnik Majersič Ivan (zaupnik strojarjev), blagajničar Prešeren Rudolf (Mallijeva črevljarna), blagajnikov namestnik Koprivnik Miha: ostali odbor: Tomazin Lovro (Kozinova tovarna), Čuderman Andrej (predilnica), Plečnik Ant. (zastopnik kovačev), Frlan Amalija (tovarna Kozina), Anžur Alojzija (Mallijeva usnjarna), Štacin Ivana (predilnica), Dežman Frančiška (tovarna Kozina), Šarabon Ivana (predilnica), Mežek Anton (zastopnik zunanega delavstva); namestniki: Bravost Kristijan, Ovsenek Miha ml., Kunst Katarina, Radon Marija, Zavrl Antonija. Pregledovalca računov: Vidic France in Župic Jožef. — Upamo trdno, da bo novoizvoljeni odbor, ki sestoji iz agilnih članov skupine, izvršil svojo nalogo v najboljši meri. — Občni zbor se je razšel. Ne bo zadostovalo samo ono navdušenje, s katerim smo se razšli, treba bo dela, in sicer vztrajnega dela, da omilimo ravno potom organizacije naš težavni položaj, na drugi strani pa nas čaka še hud boj, ki ga razširjajo po Tržiču potomci opic, kot se sami izražajo — naši patrijotje in zavazniki kapitalistov socialni demokratje. Pokažimo našo moč! Ne poznamo več krotkosti. Popuščati ne več! Naprej na delo! Krščansko-socialna delavska organizacija naj živi!

Železničar.

Prometna zveza železničarjev ne priredi, kakor se je prvotno nameravalo, veselico 31. januarja, temveč dne

7. februarja 1920 ob pol 8. uri zvečer s sledečim sporedom: Saljivi prizori, saljiva pošta, srečolov, prosta zabava. Za okrepčitev je bogato oskrbljeno. — Vstopnina 3 K za osebo. Predprodaja vstopnic v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje, pisarna J. S. Z. Preplačila se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Prometna Zveza je odprla svojo pisarno v prostorih Jugoslovanske tiskarne, II. nadstropje levo. Uraduje se vsak dan od 4. do 6. ure popoldne.

Članom Prometne Zveze v vednost. Članske knjižice so v tisku in jih bo načelstvo tekom tega meseca razpošiljalo.

Nov poslovnik Prometne Zveze je dotiskan. Člani ga dobijo v pisarni Prometne Zveze v Jugoslovanski tiskarni.

Iz delavnice južne železnice v Mariboru. »Stara navada je, da se mora manjšina večini pokoriti,« tako je dejal ob priliki zadnjih pogajanj sodrug Nachtigal, vodja socialistov. — Njih postopanje jasno kaže, kako razumejo socialni demokrati toli propagirano svobodo. Svobodo za sebe in tiste, ki trobijo v njih rog — vse druge pa je treba odstraniti ali pa jih naj zlodej vzame. Mi, narodno zavedni železničarji pa vprašamo: Ali smo res že tako daleč prišli, da so v večini tisti, ki Jugoslavijo podirajo, ali oni, ki so jo zidali — in če, po čigavi zaslugi?

Krajevna skupina Ljubljana. V četrtek ob 7. uri zvečer se vrši sestanek železničarjev Prometne Zveze. Na dnevnem redu je važna organizacijska zadeva. Sestanek se vrši v prostorih Jugoslovanske tiskarne, II. nadstropje. Udeležite se v obilnem številu!

Železniškemu ravnatelstvu v Zagrebu. Železniška uprava ne slovi po tem, da bi posebno skrbela za svoje uslužbence. Zima je in obleke ni; progovni čuvali so v tem oziru pač na najslabšem. Po železnici dobi vsak nastavljenec od železniške uprave hlače in platneno bluzo vsako leto; poletno kapo vsake dve leti, zimsko kapo in sukneno bluzo vsaka tri leta. Dosedaj ta uredba ni razveljavljena. Že med vojno smo pa dobivali mesto obleke denar in sicer so nam plačali 80 % predvojne vrednosti, tako da je nek čuvaj dobil za hlače nakazanih 6.40 kron. Aprila 1918 smo dobili nekaj obleke, a še ta je bila tako slaba, da je bila že v enem letu na kosih, ko bi jo morali nositi tri leta. — Železniško ravnatelstvo se zelo strogo in natančno drži službenih predpisov, če je treba kaznovati takega uslužbenca. Naj se tudi teh predpisov tako natančno drži, da ne bomo čuvali v mrazu, dežju in snegu prezebali. Progovni čuvalj.

Tobačno delavstvo.

Skupina tobačne tovarne v Ljubljani ima v četrtek ob pol 5. uri popoldne shod. Dnevni red: Današnje razmere. — Udeležite se shoda mnogo-brojno! — Odbor.

Usnjar.

Usnjarska skupina J. S. Z. tovarne Pollak v Ljubljani je imela 24. januarja svoj občni zbor v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne. Izvoljen je bil po večini stari odbor. Na sestanku se je obravnavala tudi najnovejši upravni škandal v Pollakovi tovarni, ki ga je povzročila nečedna socialistična agitacija, zlasti eden izmed socialističnih zaupnikov, ki je imel do najnovejšega časa dva obraza.

Slamnikar.

Pritožbe. Župana v Podgorici in Loku pri Mengšu se branita izplačati brezposelnih podpore brezposelnim slamnikarjem. Istotako župan v Viru pri Domžalah. Nismo pričakovali take nenaklonjenosti od strani županov, od katerih smo pričakovali pomoči. Župani imajo vršiti ukaze glavarstva, ne pa sami po svoji glavi odločati o izplačilih. Na tem mestu danes še prijazno opominjamo župane, da vrše svoj poklic nepristransko in gredo v vseh stvarih delavstvu na roko, drugače smo primorani prihodnjic govoriti več. Pričakujemo naklonjenosti. Davkarju na Brdu pa svetujemo, naj svoje sodbe o lenobi delavstva lepo zase pridrži. Mi zmanj tipati, kaj, če bomo še vas malo otipali? Na vsak način pa se nam zdi, da g. davkar še sedaj sorodno čuti z nemškimi domžalskimi tovarnarji, zato raztresa svojo omiko nad delavstvom, ki ni samo zakrivilo te krize. Kolikor bo dal g. davkar iz svojega žepa za brezposelno slamnikarsko delavstvo, mu povrnemo mi, čeravno smo sami reveži. Za enkrat zadosti. Če boste nasprotovati, poznamo še druge poti in korake.

Delavstvo papirnic.

Devica Marija v Polju. V nedeljo, dne 1. februarja t. l. popoldne se vrši občni zbor skupine v prostorih Ljudskega doma v Dev. Mariji v Polju. — Obenem se vrši tudi shod papirniškega delavstva.

Služkinja.

Maribor. Skupina služkinj priredi v nedeljo, 1. februarja, popoldne ob 4. uri v dvorani J. S. Z., Flosarska ulica št. 4, gledališko predstavo, in sicer »Lurska pastirica«.

Čipkarica.

Razstava v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani je razstavil v sporazumu z g. nadzornikom Vogelnikom v svoji izložbi idrijske čipke. Razstavljeno blago je delo učenč čipkarskih šol v Žireh, Železnikih in Horjulu. Delo je krasno. Ljubljansko občinstvo, ki se z zanimanjem ustavlja pred izložbo, se pohvalno izraža o delu. Čene čipkam so napram draginji drugih predmetov jako nizke. Ta razstava pa ne vsebuje veliko del čipkaric. Dobro bi bilo, da priredi obrtno-pospeševalni zavod v Ljubljani kasnejši čas, ko bo stanovanjska kriza vsaj nekoliko milejša, stalno razstavo vseh domačih obrti, med katerimi naj zavzamejo tudi čipke svoje častno mesto. Izdelki čipkarice so v velikih primerih naravnost občudovanja vredni. Ako se odpre ljubljanskemu občinstvu vpogled na našo ročno umetnost, s tem stori obrtno-pospeševalni urad velik korak k nadaljnemu napredku domače obrti.

Razstava idrijskih čipk v Rimu. Italijanska vlada je naročila že meseca avgusta čipkarskemu tečaju v Idriji, naj dela različne vzorce, ker vlada namerava prirediti v Rimu razstavo idrijskih čipk. — Nam se zdi, da ima italijanska vlada več razuma za čipkarice, kot pa naša vlada. Saj ta še sukanca ne more dobiti.

Knjigoveško in kartonažno delavstvo.

Knjigoveško delavstvo J. S. Z. v Jugoslovanski tiskarni je vložilo na vodstvo podjetja prošnjo za zboljšanje gmočnega položaja.

Lesni delavec.

Železniki. Na novo so se organizirali lesni delavci v Železnikih in okolici. V nedeljo, 25. januarja se je vršil ondi shod. Zborovalci so sklenili, da se vrši ustanovni občni zbor v nedeljo po svečnici, t. j. 8. februarja, po večernicah ob 3. uri popoldne. Tedaj se izvoli odbor. — Tudi lesne delavce tlači draginja, neurejene razmere v državi in pomanjkanje varstvenih delavskih postav.

Cestar.

Zveza cestarjev Jugoslovanske Strokovne Zveze ima redni občni zbor v nedeljo, dne 1. februarja v Jugoslovanski tiskarni v III. nadstropju. — Člani, udeležite se občnega zbora polnoštevilno. — Odbor.

Sitarji.

Skupina sitarskih delavcev v Strazisku ima redni občni zbor v nedeljo, 1. februarja. Člani se vabijo, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno.

Elektromonter.

Elektromonterji so se odločili, da si ustanove svojo samostojno stanovsko organizacijo. Vsled njih raztrešenosti po vseh delih Slovenije, jim nikakor ni bilo mogoče, da bi se mogli tako ločeni zanimati za svoje stanovske koristi. Zato so se v svrhu uspešnega skupnega delovanja odločili za pristop v Zvezo elektromonterjev za Slovenijo, potom katere se hočejo stanovsko izobraziti in osamosvojiti. Ker radi velikega števila imenovanj ni mogoče vseh pismenim potom pozvati, jih prosimo, da se obrnejo potom pisma ali dopisnice na tovariša J. Tomše in drug, elektroinštalater za luč in telefone, št. Vid nad Ljubljano, št. 44, kateri jim bo poslal vsa potrebna pojasnila. Tovariši, tudi mi se moramo združiti, da ne ostanemo osamljeni med vsemi organiziranimi stanovi!

Razne novice.

r Zasramovanje križev. Pod tem naslovom pišejo »Narodni Listy« z dne 15. t. m.: Vsak dan nam prihajajo poročila o odstranjevanju križev in sramotilnem početju s temi predmeti verske katoliške misli, s čimer se katoličani razburjajo. Ob splošnem propalem pravem in npravnem čutu je mogoče, da je k takim poedinim, ob žalovanju vrednim slučajem prišlo in še prihaja. Umevno je samo ob sebi, da vsak olikan človek gleda na podobne pojave ko na posurovelost nizkih neizobraženih ljudi. Dolžnost vseh, v resnici inteligentnih slojev je, širiti pravilni pojem o svobodi vesti, ki izključuje vsakršno fizično ali npravno nasilje napram prepričanju drugih oseb. Zasramovanje križev se ko nekulturno delo obsoja samega sebe.

r Proti stanovanjski bedi v Gradcu. Da odpomore pomanjkanju stanovanj, je začela graška mestna občina graditi lične barake. Vprašanje stroškov je vsekakor moralo ostati odprto, ker polagajo podjetniki samo svobodne ponudbe. Boje se, da bodo stale barake 25 milijonov kron.

r Prehrana na Nemškem. Na Nemškem so sklenili, da se bo žito odslej mešalo do 90% namesto dosedanjih 84%. V mesecu februarju bodo oddajali še tako zmleto moko. Krušne kvote ne bodo znižali, ker upajo, da bodo tako tudi izhajali. Začetkom februarja bodo razpravljali o načelih za prihodnjo žetev.

r Dva železniška razreda v Nemčiji. Ko bodo prešle železnice posameznih bivših nemških držav v last nove skupne države, se bodo vpeljali na Nemškem samo vozovi dveh razredov z žimnatimi in lesenimi sedeži. Tarifi bodo za vso državo enotni tudi za blagovni promet.

r Socijalna beda v Avstriji. Nekli poselnik na Dunaju je za svojo vilo v predmestju potreboval vratarja. Nekdo mu je svetoval, naj se s ponudbo obrne na častniško zvezo. Stori je tako in za službo vratarja se je takoj oglasilo: 1 generalni major, 3 polkovniki, 2 podpolkovnika, 7 majorjev, 18 stotnikov in nad sto nižjih častnikov.

r Znižanje števila katoličanov v Nemčiji. Vsled izgube raznih ozemelj bo število katoličanov v Nemčiji znatno padlo. Preje je štela Nemčija 24.500.000 katoličanov in 41.000.000 nekatoličanov. Ako Nemčija poleg Alzacije-Lorene in Poznania izgubi tudi vsa ozemlja, kjer se ima vršiti ljudsko glasovanje, bo število katoličanov padlo na slabih 19 milijonov nasproti 39 milijonom nekatoličanov. Poslej bi znašalo katoliško prebivalstvo Nemčije samo 32.5 odstotkov nasproti prejšnjim 37 odstotkom. Posebno prizadeta bi bila breslavska škofija, kjer bi se število katoličanov znižalo na 14.7 odstotkov.

r Vseruski delavski kongres se pripravlja v Moskvi za dan 1. marca t. l.

r Veselilni davek na Štajerskem. Štajerski deželni zbor je sklenil zakon, glasom katerega morajo vsa zabavna in veselilna podjetja odstopiti deželni 20 odstotkov vstopnine vsake posamezne prireditve. Zakon je stopil v veljavo dne 21. t. m. Enak davek namerava vpeljati graška mestna občina.

r Za visoke šole v Češkoslovaški republiki izkazuje državni proročun za leto 1920 naslednje vsote: Češka univerza v Pragi 5.059.581 K, nemška univerza istotam 3.326.255 K, skupni zavodi obeh vsotičišč 383.119 K; Masarykova univerza v Brnu 3.143.480 K, Komenského univerza v Poznani 3.375.017 K; bogoslovna fakulteta v Olomcu 196.770 K, evangelska bogoslovna fakulteta v Pragi 126.923 K, katoliška fakulteta v Poznani 199.918 K, študijska knjižnica v Olomcu 39.887 K; zdravniška visoka šola v Brnu 1.971.805 kron, češka tehnika v Pragi 3.918.118 K, nemška tehnika v Pragi 1.746.117 K, češka tehnika v Brnu 1.546.865 K, rudarska visoka šola v Příbramu 199.400 K.

Cene železa. Cene železa določata na svetovnem trgu v prvi vrsti Anglija in Nemčija. Železarne v saarski kotlini so nastavile 15. t. m. sledeče cene: Blokovna surovina 2314 mark, kovano železo 2500 mark, neobdelana pločevina 2735 mark, fina pločevina 3085 mark za 1000 kg.

Koze se zopet oglašajo na Hrvaškem. Minoli teden so pripeljali v zagrebško bolnico tri take bolnike. Ta bolezen na Hrvaškem sploh trajno tli. Sedaj ho oblast ustanovila v Zagrebu stalno postajo za cepitev proti kozam, ki bo delovala v deželnem zavodu za proizvodnjo animaličnih cepil.

r Najvišje mesto na svetu je mesto Corro de Pasco v Boliviji. Mesto šteje 13.000 prebivalcev in leži 4350 metrov visoko. V Evropi je najvišje ležeče mesto (vas) Ginf v Švici (kanton Graubünden), ki leži 2113 metrov nad morjem. Glavno mesto Meksike s 300.000 prebivalci leži 2300 metrov visoko.

Odgovorni urednik Jože Rotar.
Izdajatelj konzorcij »Večerni list«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.